

Putins folk – Russlands tyste majoritet

Kalle Kniivilä

Stockholm: Bokforlaget Atlas 2014

253 sider. ISBN 9789173894500

Anmeldt av **Morten Jentoft** [NRKs korrespondent i Moskva, morten.jentoft@nrk.no]

Kalle Kniiviläs bok om «Putins folk» er interessant fordi den gir stemme til dem som i dag gjør at Vladimir Putin er Russlands ubestridte leder og trolig kommer til å bli det i 10 år til, minst. Kalle Kniivilä har solid bakgrunn som russlandskjenner, blant annet som Moskva-korrespondent for den finske avisen *Kansan Uutiset* på begynnelsen av 1990-tallet. Denne bakgrunnen er viktig når han mer enn 20 år seinere vender tilbake til Russland for å snakke med dem som gir sin støtte til president Vladimir Putin og ser med forakt på dem som mener han opptrer udemokratisk og aggressivt overfor omverdenen, blant annet i Ukraina.

Her møter vi bibliotekaren Larisa Alimova fra Moskva og oversetteren Eduard Lebedev fra Tsjeboksary, begge glade for at Putin styrer Russland med fast hånd og gir dem en forutsigbar framtid. Det samme gjør Jurij, som jobber på den gigantiske bilfabrikken GAZ i Nizjnij Novgorod. Som esperantist har Kalle Kniivilä knyttet kontakter i Moskva og i noen byer ved Volga og snakket med et utvalg av mennesker som forteller hvordan de har opplevd de kaotiske årene etter Sovjetunionens sammenbrudd. Boken er mer en samling av reportasjer enn en enhetlig bok, og hele tiden er Kalle Kniivilä levende til stede i sine møter med russerne. Det fungerer etter min mening meget bra og gjør det lett for leseren å henge med. Vi føler hele tiden at forfatteren vet hva han snakker om og at han har god kontakt med og respekt for dem han snakker med.

Fortellingene er levende og troverdige og gir leseren et godt inntrykk av hvorfor så mange i Russland faktisk støtter Vladimir Putin og hans regime, til tross for stadig dårlige kår for fri presse og menneskerettigheter slik de defineres i de fleste europeiske land. «Hva ville jeg ha sagt om jeg måtte velge mellom å få sparken uten mulighet til å få en ny jobb, eller gjøre som sjefen sier og la være å stille kritiske spørsmål til makthaverne? Boliglånet må betales. Akkurat sånn er det for russerne». Slik skriver Kalle Kniivilä og tar nok dermed dagens Russland på kornet.

Bokens sterkeste side er fortellingene om hvordan enkeltmennesker har levd fra Sovjetunionens trygge, men akk så stagnerte

virkelighet, gjennom nedgangen og etter hvert kaoset med vestens favoritter Mikhail Gorbatsjov og Boris Jeltsin og fram til livet under Vladimir Putin. Putin ble helt fra starten møtt med skepsis i Vesten. Hans bakgrunn som KGB-offiser og en røff framferd gjorde at han aldri har gått hjem hos vestlige medier eller vestlige politikere. Men hjemme i Russland er det han som får æren for at nesten alle nå har det langt bedre økonomisk enn for 10–15 år tilbake. At årsaken til dette er langt mer enn en manns styre på toppen, det forstår de fleste russere. Det måtte ta tid før den omformingen av det russiske samfunnet som startet med sjokkterapien på begynnelsen av 1990-tallet ga resultater i form av et mer dynamisk næringsliv bygd på markedsøkonomi. At oljeprisen har steget fra 16 dollar fatet på slutten av 1990-tallet til over 100 dollar ti år seinere kan heller ikke tilskrives Putin. Men ingen kan frata Putin æren for at han har skapt en slags orden i det store russiske hus, der også de styrtrike oligarkene, som i praksis styrte landet de siste årene av Boris Jeltsins regjeringstid, er tvunget inn under en slags statlig kontroll og må betale sitt bidrag til statskassen.

Bokens desidert sterkeste del er møtene med enkeltmenneskene. Svakere og mer springende blir det når han drar inn eksperter som skal kommentere det som har skjedd og kanskje kommer til å skje. Da mister boken noe av det fine reportasjepreget den ellers har. Jeg ville gjerne hatt flere enkelthistorier og mindre eksperter i en bok som dette. Fortsett å reise rundt og gi oss enkelthistorier som fyller ut bildet av Russlands Putin, Kalle Knii-vilä. Det gjør oss lesere klokere.

Min egen historie

Mikhail Gorbatsjov

København: Lindhardt og Ringhof 2013

552 sider. ISBN 9788711383247

Anmeldt af **Erik Kulavig** [Lic.phil., lektor og centerleder ved Center for Koldkrigsstudier, Syddansk Universitet, Kulavig@sdu.dk]

Selv om den hverken er velskrevet eller særlig oplysende, og undertiden oven i købet temmelig sentimental og selvhævdende, er denne bog en begivenhed. Det er den, fordi den er skrevet af en mand, der efter alt at dømme spillede en afgørende rolle i afslutningen af den kolde krig og i opløsningen af den sovjetiske super-